

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 173/2024-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátska kancelária JUDr. Daniel Blyšťan s.r.o., Thurzova 6A, Košice, proti postupu Mestského súdu Košice v konaní pôvodne Okresného súdu Košice I sp. zn. 1T/82/2014 takto

rozhodol:

- Postupom Mestského súdu Košice v konaní pôvodne Okresného súdu Košice I sp. zn. 1T/82/2014 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Mestskému súdu Košice **prikazuje**, aby v konaní pôvodne Okresného súdu Košice I sp. zn. 1T/82/2014 konal bez zbytočných prieťahov
- Sťažovateľke **priznáva** finančné zadosťučinenie **6 000 eur**, ktoré je Mestský súd Košice **povinný** zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Mestský súd Košice **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. marca 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu, na ktorý prešiel výkon súdnictva z Okresného súdu

Košice I, v trestnom konaní. Mestskému súdu žiada prikázať konať bez zbytočných priet'ahov s tým, že jej bude priznané finančné zadosťučinenie 10 000 eur.

II.

2. Uznesením z januára 2008 bolo sťažovateľke vznesené obvinenie pre obzvlášť závažný zločin podvodu. V októbri 2011 bola na Špecializovanom trestnom súde proti sťažovateľke a ďalším 16 osobám podaná obžaloba za 16 rôznych skutkov vrátane zločinu založenia zločineckej skupiny. Tento súd však po zistení, že nejde o zločineckú skupinu, obžalobu uznesením z januára 2012 postúpil Okresnému súdu Košice I. Následne bola obžaloba sčasti proti sťažovateľke a ďalším 11 osobám v roku 2014 vylúčená na samostatné konanie.

3. Okresný súd rozsudkom z 28. marca 2019 sťažovateľku spod obžaloby oslobodil. Na odvolanie prokurátora, ktoré bolo krajskému súdu predložené v auguste 2020, krajský súd uznesením zo 17. januára 2022 rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu v marci 2022 vrátil na ďalšie konanie. V marci 2023 sudca okresného súdu oznámil dôvody zaujatosti a krajský súd ho uznesením z 31. marca 2023 vylúčil z rozhodovania. Vec tak bola v apríli 2023 pridelená inému sudcovi, ktorý postupne nariadil termíny hlavného pojednávania na 24. august 2023, 5. august 2023, 30. november 2023, 1. február 2024, 4. apríl 2024 a 23. máj 2024.

III.

4. Sťažovateľka poukazuje na to, že podľa obžaloby jej hrozí trest odňatia slobody na 10 až 15 rokov, konanie na súdoch trvá už 12 a pol roka a celkom je obvinená už viac ako 16 rokov. Sťažovateľka poukazuje na to, že okresný a krajský súd nepostupovali bez zbytočných priet'ahov tak, aby bolo o obžalobe právoplatne rozhodnuté. Uvádza, že počas trestného stíhania zažíva strach a pocit márnosti. Nemôže si byť istá, čo ju čaká. Neistota jej zabraňuje v plnej miere sa sústrediť na vlastný život, keďže vníma hrozbu väzenia za niečo, čo nespáchala.

5. Mestský súd považuje ústavnú sťažnosť za neopodstatnenú. Vec hodnotí ako skutkovo a právne náročnú, pričom k dĺžke konania prispeli aj obžalovaní, ktorí nenahlásili zmenu adresy, nepreberali si poštu a krátko pred termínmi hlavného pojednávania menili obhajcov. To viedlo k odročeniu hlavných pojednávanií. Sťažovateľka súd neinformovala o zmene mena, priezviska a adresy, a preto na ňu bolo vyhlásené pátranie. Okrem toho sudca, ktorému je vec teraz pridelená, prijal opatrenia na zrýchlené prejednanie veci zvýšeným počtom termínov hlavného pojednávania a využitím inštitútov na zrýchlenie dokazovania (dožiadania, výsluchy cez videohovor). Zdôraznil, že v dôsledku tohto postupu došlo k doplneniu dokazovania a v dohľadnej dobe možno očakávať rozhodnutie vo veci. Tým sa konvalidoval vzniknutý časový deficit.

IV.

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02).

7. Nemožno pochybovať o tom, že vec sťažovateľky sa v dôsledku množstva skutkov, pre ktoré bola podaná obžaloba, a množstva obžalovaných vyznačuje právnou a procesnou náročnosťou, ku ktorej prispelo i to, že správanie obžalovaných vrátane sťažovateľky viedlo k predĺženiu konania. Tieto faktory však nie sú spôsobilé vyvrátiť záver, že doterajšia dĺžka konania sama osebe odôvodňuje vyslovenie porušenia ústavných práv sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Súd v trestnom konaní musí zabezpečiť taký procesný postup, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty strán. Právna neistota sťažovateľky však v dôsledku vznesenia obvinenia v roku 2008 a podania obžaloby v roku 2011 trvá neprimerane dlhú dobu, ktorú nemožno ospravedlniť ani posledným nasadením mestského súdu smerom k čo najskoršiemu rozhodnutiu o obžalobe. Táto okolnosť môže viesť k záveru, že mestský súd v súčasnosti postupuje bez prietáhov. Nie je však spôsobilá ospravedlniť celkovú dĺžku konania spôsobenú skoršou nečinnosťou okresného súdu. Preto bolo ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vyhovené a mestskému súdu prikázané, aby konal bez zbytočných prietáhov.

8. Cieľom finančného zadostučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak je to aj v tomto prípade. S prihliadnutím na celkovú dĺžku konania, postup súdu, význam sporu pre sťažovateľku a skutočnosť, že sťažovateľka neinformovala mestský súd o takej dôležitej skutočnosti pre plynulosť konania, ako je zmena jej mena a adresy, bolo jej podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznané finančné zadostučinenie 6 000 eur s tým, že vo zvyšku nebolo jej návrhu vyhovené.

V.

9. Zistené porušenie ústavných práv sťažovateľky odôvodňuje, aby jej mestský súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov úplne nahradil trovy konania, ktoré jej vznikli zastúpením advokátom. Ich výška bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, čo za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti 2 x 343,25 eur) s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 13,73 eur) zvýšené o daň z pridanej hodnoty, pretože advokát sťažovateľky je platiteľom dane z pridanej hodnoty, predstavuje 856,75 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. apríla 2024

Robert Šorl
predseda senátu